

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Adroddiad i:	Cyngor Sir
Dyddiad:	9 Rhagfyr 2015 2pm
Pwnc:	Penodi Aelodau Cyngor Cymuned i wasanaethu ar y Pwyllgor Safonau
Adroddiad gan:	Swyddog Monitro
Swyddog Cyswllt	Swyddog Monitro Est 2586 / lbxcs@ynysmon.gov.uk
Pwrpas yr Adroddiad:	Penodi Aelodau o Gyngorau Cymuned ar y Pwyllgor Safonau

CEFNDIR

1. Rhaid i'r Cyngor gael Pwyllgor Safonau ac arno ddim llai na phump a dim mwy na naw o aelodau.
2. Mae ein Pwyllgor Safonau ni yn cynnwys pump o aelodau annibynnol/aelodau lleyg, dau o Gyngorwyr o Gyngorau Tref a Chymuned a dau Gyngorydd Sir.
3. Caiff y Cyngorwyr Sir eu penodi yn flynyddol gan y Cyngor Llawn. Digwyddodd hyn ddiwethaf ar 26 Chwefror 2015.
4. Bydd tymor y pum aelod cyfredol/aelodau lleyg o'r Pwyllgor Safonau yn dod i ben ar 17 Rhagfyr 2015 a bydd eu tymor newydd ac olaf o bedair blynedd yn cychwyn yn awtomatig ar 18 Rhagfyr 2015; cytunwyd ar hyn gan y Cyngor Llawn ar 26 Chwefror 2015.
5. Daw tymhorau'r ddau Gyngorydd Tref/Cymuned hefyd i ben ar 17 Rhagfyr 2015 a daw unrhyw benodiadau newydd i rym o 18 Rhagfyr 2015 am gyfnod o bedair blynedd.

Y BROSES

6. Mater i'r Cyngorau Tref/Cymuned gyttuno arno ymysg ei gilydd yw'r broses ar gyfer dethol dau o Gyngorwyr/Tref.
7. I'r perwyl hwnnw, drwy lythyr dyddiedig 10 Chwefror 2015 (**Atodiad 1**), gofynnodd y Cyngor Sir am gael derbyn dau enwebiad y cytunwyd arnynt ar y cyd erbyn dim hwyrach na 9 Tachwedd 2015. Yn unol ag arferion blaenorol, awgrymwyd bod y Cyngorau Tref/Cymuned yn gofyn i Un Llais Cymru gynnal y trefniadau enwebu/dethol.

8. Yn ogystal, cododd y Cyngor y mater gydag Un Llais Cymru ar 16 Mawrth 2015 ac 16 Ebrill 2015 a gan Gadeirydd y Pwyllgor Safonau yn Fforwm y Cynghorau Tref/Cymuned ar 9 Gorffennaf 2015.
9. Fodd bynnag, er bod enwebiadau wedi dod i law erbyn 9 Tachwedd 2015, nid oeddynt wedi cael eu cytuno ar y cyd. Felly, mewn ymdrech i geisio gwarchod hawliau a diddordebau'r Cynghorau Tref/Cymuned, estynnodd y Cyngor Sir wahoddiad iddynt anfon cynrychiolwyr i gyfarfod dethol ar 1 Rhagfyr 2015. Cytunwyd ar y trefniadau gydag Un Llais Cymru a gadeiriodd y cyfarfod hefyd. Yn ogystal, dilysodd eu cynrychiolydd y trefniadau pleidleisio a chyhoeddi canlyniad y bleidlais. Dim ond un aelod etholedig o bob Cyngor Cymuned oedd â'r hawl i bleidleisio. Roedd gan bob un hawl i bleidleisio am hyd at ddau o ymgeiswyr. Nid oedd yr ymgeiswyr eu hunain yn cael pleidleisio.
10. Yn y cyfarfod ar 1 Rhagfyr, etholwyd y Cynghorwyr Tref/Cymuned isod:-
Y Cynghorydd John Chorlton – Cyngor Tref Caergybi – tymor cyntaf
Y Cynghorydd John Roberts – Cyngor Cymuned Llanfairpwll– yr ail dymor a'r un olaf

ARGYMHELLION

11. O 18 Rhagfyr 2015 hyd 17 Rhagfyr 2019 “penodi'r isod fel cynrychiolwyr y Cynghorau Tref/Cymuned ar y Pwyllgor Safonau”:-
Y Cynghorydd John Chorlton – Cyngor Tref Caergybi
Y Cynghorydd John Roberts – Cyngor Cymuned Llanfairpwll

Ôl Nodyn: Bydd y tymor yn y swydd yn dod i ben cyn 17 Rhagfyr 2019 os bydd y Cynghorydd perthnasol yn peidio â bod yn aelod o'r Cyngor Tref/Cymuned y cawsant eu henwebu ganddo neu os ydynt yn cael eu hethol fel Cynghorwyr Sir.

ATODIAD / ENCLOSURE

1

LYNN BALL LL.B., (Hons.) Cyfreithiwr/Solicitor
PENNAETH SWYDDOGAETH (BUSNES Y CYNGOR) /
SWYDDOG MONITRO
HEAD OF FUNCTION (COUNCIL BUSINESS) /
MONITORING OFFICER

To all Town and Community Council Clerks
I holl Glercod Cynghorau Tref a Chymuned

CYNGOR SIR YNYS MON /
ISLE OF ANGLESEY COUNTY COUNCIL
Swyddfa'r Sir / Council Offices
LLANGEFNI
Ynys Môn / Anglesey
LL77 7TW

10/2/2015

DX: 701771 - LLANGEFNI

ffôn / tel: (01248) 752563
ffacs / fax: (01248) 752132
E-Bost - E-mail: AWXCE@anglesey.gov.uk

Ein Cyf - Our Ref. AW/MWJ/CC-017471-AP
Eich Cyf - Your Ref.

Annwyl Syr/Fadam

Dear Sir/Madam

**PWYLLGOR SAFONAU CYNGOR SIR
YNYS MÔN**

**ISLE OF ANGLESEY COUNTY COUNCIL'S
STANDARDS COMMITTEE**

Hoffwn ddwyn eich sylw at ddau fater yng
nghyswllt Pwyllgor Safonau'r Cyngor Sir :-

I would like to draw to your attention two
issues in relation to the County Council's
Standards Committee:-

1. Fel y gwyddoch mae'n rhaid i'r Cyngor Sir, yn gyfreithiol, gynnal Pwyllgor Safonau gyda chyfrifoldebau statudol yng nghyswllt ymddygiad Cynghorwyr Sir a Chynghorwyr Tref a Chymuned. O'r herwydd rhaid sicrhau bod ar y Pwyllgor Safonau o leiaf un Cynghorydd Tref/Cymuned ond bod swyddogaeth yr unigolyn hwnnw wedi ei chyfyngu i wrando ar haeriadau yn erbyn Cynghorydd Tref/Cymuned pan fo haeriadau o'r fath yn cael eu trosglwyddo i'r Pwyllgor Safonau gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru.

1. As you know, the County Council is legally required to operate a Standards Committee which has statutory responsibilities in relation to the conduct of County Councillors and Town and Community Councillors. Consequently, the Standards Committee must include at least one Town/Community Councillor, whose role is restricted to hearing allegations against Town/Community Councillors, following referral to the Standards Committee by the Public Services Ombudsman for Wales.

Fodd bynnag, mae'r Cyngor Sir hwn wedi penderfynu ei fod angen dau o gynghorwyr Tref / Cymuned i fod yn aelodau o'i Bwyllgor

This County Council, however, has decided that it requires two Town / Community Councillors to be members of its Standards

Safonau er mwyn sicrhau bod gan Gynghorau Tref a Chymuned gynrychiolydd bob amser os bydd gwrthdaro diddordeb (e.e. os yw'r cynrychiolydd yn aelod o'r Cyngor Tref neu Gymuned sydd dan sylw).

Ar hyn o bryd y Cynghorydd Raymond Evans, Cyngor Cymuned Llanfihangel Esceifiog a'r Cynghorydd John Roberts o Gyngor Cymuned Llanfair yw'r cynrychiolwyr Cynghorau Tref a Chymuned ar y Pwyllgor Safonau. Daw eu tymor i ben ar 17 Rhagfyr 2015.

Dan yr amgylchiadau rhaid penodi 2 gynrychiolydd newydd am y cyfnod fydd yn cychwyn ar 18 Rhagfyr 2015. Gellir ailbenodi'r Cynghorydd Roberts ond ni ellir ailbenodi'r Cynghorydd Evans gan y bydd eisoes wedi gwasanaethu am ddau dymor. Mae'r Cynghorydd Roberts wedi dweud y byddai'n fodlon gwasanaethu eto pe bai'n cael ei ddewis. Bydd y cyfnod yn parhau am 4 blynedd neu hyd oni fydd y Cynghorydd yn peidio â bod yn Gynghorydd Tref/Cymuned - pa ddyddiad bynnag sy'n digwydd gyntaf. Nodwch os gwelwch yn dda nad yw Cynghorwyr Sir cyfredol, na gweithwyr cyfredol Cyngor Sir Ynys Môn yn gymwys i'w henwebu i'r Pwyllgor Safonau.

Felly rydwyf wedi ysgrifennu at holl Gynghorau Tref a Chymuned yr Ynys yn gofyn iddynt wneud trefniadau i ddewis, ar y cyd, dau berson i gynrychioli'r Cynghorau Tref a Chymuned ar y Pwyllgor Safonau o 18 Rhagfyr 2015 ymlaen.

Efallai y byddwch yn cytuno i ofyn i gorff allanol megis "Unllais Cymru" gynnal y broses o ddewis a dethol. Dyma'r trefniant yr ydych wedi ei ddilyn o'r blaen. Ond pa broses bynnag a ddewisir rhaid sicrhau cyfle rhesymol a chyfartal i'r holl Gynghorau Tref a Chymuned gyflwyno enwau, gyda'u caniatâd os mai dyna yw eu dymuniad, a phleidleisio ar yr enwau hynny. Pe penderfynid gwneud hynny trwy gael cyfarfod, yn hytrach na

Committee to ensure that it always has a representative in the event of a conflict of interest arising (e.g. if the representative is a member of the Town and Community Council under consideration).

Councillor Raymond Evans, of Llanfihangel Esceifiog Community Council and Councillor John Roberts of Llanfair Community Council are currently the Town and Community Council representatives on the Standards Committee. Their terms of office are due to end on the 17th December 2015.

In the circumstances 2 new representatives need to be appointed, for a term beginning on the 18th December 2015. Councillor Roberts can be re-appointed but Councillor Evans cannot as he will already have served two terms. Councillor Roberts has confirmed that he would be willing to do so if he was selected again. The term will last for four years, or until the Councillor ceases to hold office as a Community/Town Councillor, whichever occurs first. Please note that neither current County Councillors, nor current employees, of the Isle of Anglesey County Council are eligible to be nominated to the Standards Committee.

I have therefore written to all of the Island's Town and Community Councils requesting that they now make arrangements to select two collectively agreed nominee(s) to represent all the Town and Community Councils on the Standards Committee, from 18th December 2015.

You may, of course, agree to ask a third party facilitator, such as "One Voice Wales", to put in place a selection process. This is the arrangement you have followed on previous occasions. Whatever process is adopted should include a reasonable and equal opportunity for all Town and Community Councils to put forward nominees (with their consent), if they wish to do so, and to vote on those who have been nominated.

phleidleisio trwy'r post, yna gall y Cyngor Sir, â chroeso, ryddhau Siambr y Cyngor i'r pwrpas hwnnw.

If it is decided to do this by means of a meeting, rather than through postal balloting, then the County Council will be pleased to make the Council Chamber available for that purpose.

Ond beth bynnag fydd eich dewis bydd raid rhoi gwybod i'r Cyngor Sir beth yw enwau'r ddau unigolyn y cytunwyd arnynt ar y cyd erbyn 9 Tachwedd 2015 a hynny gan y bydd raid i'r Cyngor llawn, yn ffurfiol, gadarnhau'r enwebiadau yn ei gyfarfod ar 9 Rhagfyr 2015. A fyddech cystal os gwelwch yn dda ag anfon manylion am y ddau unigolyn y cytunwyd arnynt yn ysgrifenedig ataf i.

However you decide to proceed, the County Council must be informed of the identity of your collectively agreed two nominee(s) by no later than 9 November 2015 as the nominations must be formally confirmed by the full Council at its meeting on the 9th December 2015. Details of the two agreed nominees should be sent to me in writing please.

Petaech yn dymuno cael rhagor o oleuni ar y materion yn y llythyr hwn mae croeso i chwi gysylltu gyda mi ar 01248 752563.

If you require any clarification concerning the matters raised in this letter please do not hesitate to telephone me on 01248 752563.

Llawer o ddiolch.

Many thanks.

Yr eiddoch yn gywir / Yours sincerely

Awena Walkden
Cyfreithiwr – Llywodraethu Corfforaethol
Solicitor – Corporate Governance